

N:o 39.

Ank. till Riksd. Kansli d. 21 Mars 1871, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om grundskatternas aflösning m. m.

(I. A.)

I detta ämne hafva inom Riksdagens Andra Kammare blifvit väckta fyra särskilda, till Stats-Utskottet hänvisade motioner, nemligen:

1:o af Herr *S. Johnsson* från Jönköpings län, hvilken (se motionen N:o 24) hemställt, att ordinarie räntan och kronotionden må aflösas genom kapitalisering och årlig amortering, på sätt ett af motionären uppgjordt förslag utvisade, eller på ännu bättre sätt, och att amorteringen finge taga sin början redan med år 1872, eller, om sådant ej kunde ske, så snart möjligt vore.

2:o af Herrar *Anders Andersson*, *J. V. Lundqvist*, *S. Magnusson*, *Magnus Svensson* och *Joh. Jonson*, alla från Skaraborgs län (se motionen N:o 94), hvilka föreslagit, att Riksdagen måtte i underdänig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t behagade infordra såväl allmänna hypoteksbankens som de särskilda hypoteksföreningarnes yttranden, huruvida dessa skulle finnas benägna att, emot det att Staten öfverläte förmånsrätten till grundräntornas och tiondens uppbärande af skattehemman och lägenheter inom riket, till Statsverket utfärda emot deras kapitalvärde svarande obligationer med 5 procents ränta och vanlig utlottning samt till Riksdagen göra den framställning, hvartill dessa yttranden kunde föranleda.

3:o af Herr *Pehr Benjaminsson* från Elfsborgs län, som, på sätt motionen N:o 48 utvisar, föreslagit, att Riksdagen måtte besluta:

a) att alla utaf Svenska jorden utgående grundräntor och kronotionde skola aflösas, enligt den förvandling i penningar, som bestämmes i Kongl. Kungörelsen den 23 Juli 1869, på det sätt att 6 procent af deras kapitalbelopp årligen inbetalades, hvaraf 5 procent utgjorde ränta och en procent amortering;

b) att öfverenskommelse träffades med allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksföreningarne i riket, att denna bank utfärdade obligationer till Statsverket, motsvarande grundräntornas och kronotiondens kapitalvärde, löpande

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 4 Saml. 1 Afd. 22 Häft.

med 5 procents ränta och vanlig utlottning, emot det att Staten öfverläte förmånsrätten till grundräntornas och kronotiondens uppbärande på hypoteksbanken, på det sätt, som kunde öfverenskommas; och

c) att dessa obligationer till Riksgälds-kontoret öfverlemnades, för att göras fruktbärande på det sätt, Riksdagen bestämde.

4:o af Herr *Jöns Pehrsson* från Kronobergs län, (se motionen N:o 36), hvilken yrkat:

a) att Riksdagen måtte besluta, att grundskatt af hvad slag som helst skall med 1871 års slut upphöra att utgå och att ur Riks-statens ordinarie inkomster för år 1872 och framgent uteslutes det belopp, 6,367,167 R:dr 50 öre, hvartill räntan, tionden och kavalleri-vakansspanmålen voro beräknade i Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till innevarande riksdag;

b) att en motsvarande summa beslutades skola utgå efter bevillning och påföras endast fast egendom efter andra artikeln bevillnings-förordningen och efter taxeringsvärdet, lika för alla såväl jordbruks- som icke jordbruks- stads och fabriks-lägenheter på landet eller i stad;

c) att, för den lindring en del af jorden erhöile enligt motionärens förslag, den, som utgjort några slags grundskatter, skulle under vissa år med en viss procent af grundskattebeloppet aflösa desamma; föresläende motionären denna aflösning till 10 å 15 procent uti 10 å 15 års tid och att ifrågavarande aflösnings-summa må i främsta rummet användas till ett kraftigt nationalförsvar;

d) att med görligaste första måtte ändras och förenklas debiterings- och uppbördsverken till enkelhet och kostnads besparande och förberedas så att endast tvänne jordnaturer i en framtid borde nämnas, all af enskilde egande jord blifva frälsejord och all Statens eller Kronans egendom kronojord, samt att detta såsom en beskattnings- och titelfråga ej det ringaste inverkade på eganderettsfrågan.

Då den vigtiga fråga, hvilken genom motionärernes ofvanberörda förslag nu åter blifvit bragt å bane, utgjort föremål för grundlig utredning af en utaf Kongl. Maj:t under den 30 December 1864 i nåder utsedd komité, som under den 18 Juni 1866 i ämnet afgifvit underdånigt utlåtande, hvilket finnes intaget uti Bihanget till Riksdagens protokoll för år 1869, torde någon vidare utredning af frågan för närvarande icke vara erforderlig. Åberopande såväl hvad berörda utlåtande som Stats-Utskottets betänkanden N:o 68 vid 1869 års riksmöte och N:o 76 vid 1870 års riksdag i anledning af då väckta likartade förslag innehålla, får nuvarande Stats-Utskott, i likhet med hvad förut egt rum, erinra om angelägenheten deraf, att den år 1869 beslutade grundskatternas omsättning i penningar bringas till verkställighet, innan frågan om deras aflösning, derest en sådan åtgärd befines lämplig, företages till afgörande; och då berörda omsättning först kommer att tillämpas vid utgörandet af 1871 års grundskatter, hvilka vid uppbördsstämmorna år 1872 inflyta, samt dertill kommer att frågan om indelningsverkets aflösning, med hvilken den förvarande i visst afseende eger nära sammanhang, ännu icke blifvit afgjord, lärertiden ännu ej vara inne att taga frågan om grundskatternas aflösning under en sådan ompröfning, som måste föregå fattandet af ett hufvudsakligt beslut i ett så viktigt ämne.

Ehuru Utskottet af denna anledning ansett mindre lämpligt att för närvarande ingå i granskning af de olika förslag, som nu blifvit framställda, bör Utskottet, som ansett i hög grad önskvärdt att den ständigt återkommande frågan snart kunde erhålla en ändamålsenlig lösning, likväl icke dölja den tanke, att sådant, enligt Utskottets åsigt, svårligen kan ske på annat sätt, än genom en verklig aflösning, på det Statsverket må erhålla det vederlag för grundskatterna, som för dess behof nu mera i högre grad än förr torde vara oundgängligt.

En förenkling i uppbörds- och redogörelseverket finner visserligen Utskottet äfven vara önskvärd; men om de åtgärder, en af motionärerne i sådant syftemål föreslagit, kunna vara ändamålsenliga och verkställbara, torde icke utan skäl böra ifrågasättas; hvadan, och då hvarje förenkling i berörda hänseende lärer böra föregås af grundskatternas omsättning i penningar samt indelta ränte- och tiondeanslags indrag till Statsverket, tiden ännu icke heller torde vara inne för genomförande härutinnan af lämpliga reformer.

På grund af hvad Utskottet sålunda anført, får Utskottet hemställa, att motionärernes ofvanberörda framställningar icke för närvarande må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 Mars 1871.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arv. Fr:son Posse.

Rerservationer i afseende å motiveringen af:

Herrar J. Rundbäck och O. Thorell.
